

ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата юридичних наук

Нікітіна Володимира Вікторовича на дисертацію

Ковальчука Сергія Павловича

«Адміністративно-правове регулювання нотаріальної діяльності в Україні», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

1. Актуальність теми дисертації

В умовах сьогодення продовжується правова реформа в Україні, яка зачіпає своїми аспектами й питання адміністративно-правового регулювання діяльності нотаріату (нотаріуса) та його адміністративно-правового статусу. В цьому напрямі треба діяти виважено для того щоб повністю адаптувати національну систему нотаріату до цінностей і стандартів які існують в країнах-учасницях Європейського Союзу, не втративши при цьому позитивних напрацювань які є у національній системі нотаріату. Усе зроблене позитивне за часи незалежності України має бути збережено, одночасно треба відкинути усе що відображає стандарти минулої епохи, застаріле і таке що може призвести до порушення прав свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб нотаріусами, що заважає ефективно використовувати високий потенціал національного нотаріату.

Крім того, треба звернути увагу, що громадяни України незадоволені загальним станом функціонуванням публічної влади. І хоча це не стосується безпосередньо, системи нотаріату, але як інституція що виконує публічні функції на ній опосередковано також лежить відповідальність за такий стан речей. Отже, враховуючи змішану публічно-правову природу українського нотаріату, в якій значна частина правових норм, що регулює його діяльність є нормами адміністративного права та євроатлантичні прагнення українського народу - обґрунтовують необхідність подальших пошуків у цій сфері з метою забезпечення найбільшої ефективності діяльності нотаріусів.

Такі положення наводять на початку дисертаційної роботи Ковальчук С.П. актуалізуючи тематику дослідження.

Слід зазначити, що здобувач Ковальчук С.П. не єдиний, хто цікавився цією проблематикою чи ключовими її аспектами, або дещо суміжними положеннями, але змінюються суспільно-політичні умови нашого життя та все ж проблематика адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності в Україні заслуговує окремого наукового дослідження.

Отже, дисертаційне дослідження на тему «Адміністративно-правове регулювання нотаріальної діяльності в Україні» є абсолютно актуальним, своєчасним та комплексним монографічним дослідженням, що розв'язує нові та сучасні проблеми адміністративного права та позитивно впливає на науку в цілому.

2. Ступінь обґрунтованості положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

У дисертації використовувалася система методів наукового пізнання. Досягнення поставленої мети було здійснено за допомогою загальнонаукових і спеціальних методів наукового дослідження. Усі методи використано у взаємному зв'язку та органічно поєднано один з одним.

За допомогою загальнофілософського методу діалектики була сформована наукова новизна «вперше», що дало можливість розкрити юридичну природу нотаріальної діяльності в Україні як об'єкта адміністративно-правових відносин, виявити і описати принципи адміністративно-правового регулювання нотаріальною діяльністю в Україні, здійснити компаративістичну характеристику зарубіжного досвіду стосовно адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності (підрозділи 1.1, 1.2, 3.1). Загальнонауковий метод дедукції дозволив сформулювати теоретичні аспекти адміністративно-правового регулювання нотаріальною діяльністю в Україні (підрозділи 1.1, 1.2, 2.1). Метод індукції на основі

емпіричного матеріалу дозволив сформувавши наукові узагальнення (підрозділи 1.3, 2.2, 2.3, 3.1). Логіко-сигматичний метод був використаний в усіх підрозділах дисертації для критичного аналізу поглядів вчених на аналізовану проблематику (розділи 1-3). Загальнологічні методи аналізу і синтезу використовувалися для розкладання джерел дослідження на складові та формування на їх основі наукових категорій нової якості (розділи 1-2). Спеціальною юридичний формально-догматичний метод наукового пізнання використовувався в усіх без винятку підрозділах дисертації для аналізу національного і зарубіжного законодавства (розділи 1-3). Метод правового прогнозування дав можливість сформувавши напрями удосконалення законодавства, а завдяки методу юридичної техніки визначено конкретні пропозиції щодо внесення змін і доповнень до діючого законодавства (підрозділ 3.2). Метод компаративістичного аналізу дозволив здійснити аналіз зарубіжного досвіду стосовно адміністративно-правового регулювання нотаріальною діяльністю (підрозділ 3.1). Соціологічний метод забезпечив проведення і обробку результатів соціологічного опитування (Додаток Б).

Висновки та пропозиції було сформульовано дисертантом на підставі наукових праць національних і зарубіжних науковців у галузі теорії держави і права, адміністративного і фінансового права, філософії права, конституційного права, порівняльного правознавства.

Підсумки розробки проблеми в цілому, окремі її аспекти, одержані узагальнення й висновки оприлюднені дисертантом під час роботи трьох науково-практичних конференцій: «Деякі аспекти поняття та змісту адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності в Україні». Актуальні питання правової теорії та юридичної практики: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, Україна, 12-13 серпня 2016 р.) – Одеса: ГО «Причорноморська фундація права», 2016. С. 90-92 «Поняття адміністративно-правового статусу нотаріуса в Україні». Міжнародні та національні правові виміри забезпечення стабільності: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 20–21

квітня 2018 р. – Львів : Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2018. С. 71-73; «Деякі аспекти поняття методів публічної адміністрації у сфері регулювання нотаріальної діяльності в Україні». Юридична наука: виклики і сьогодення: Матеріали міжнародної науковопрактичної конференції (м. Одеса, Україна, 8–9 червня 2018 р.). – Одеса: ГО «Причорноморська фундація права», 2018. – С. 67-69.

Таким чином, аналіз змісту роботи Ковальчука С.П. «Адміністративно-правове регулювання нотаріальної діяльності в Україні» свідчить про самостійну, завершену, аргументовану, комплексну роботу і дозволяє констатувати високий науково-теоретичний та прикладний рівень дослідження. Вдала структурна побудова дисертації свідчить про науково вивірений та аргументований підхід до вирішення визначених завдань і досягнення мети дослідження.

3. Достовірність та наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є першим комплексним дослідженням адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності в Україні. У результаті здійсненого аналізу вироблено відповідну теорію, сформульовано низку наукових положень і висновків, запропонованих особисто здобувачем.

У дисертаційній роботі Ковальчука С.П. отримали подальшого розвитку наукові положення щодо компаративістичного аналізу адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності виявив ефективність запровадження електронного документообігу (Італія, Латвія) та законодавчого закріплення поняття «офіс нотаріуса» (Італія, Франція, Польща).

Також у роботі Ковальчука С.П. отримали подальшого розвитку наукові положення щодо уніфікації всіх реєстрів, що пов'язані з реєстрацією окремих видів нотаріальних дій в один єдиний реєстр та необхідності

проходження періодичного підвищення кваліфікації нотаріусів в спеціалізованих навчальних закладах.

Отже, дисертація Ковальчука Сергія Павловича на тему: «Адміністративно-правове регулювання нотаріальної діяльності в Україні», подана на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук є абсолютно новим монографічним дослідженням, яке містить ґрунтовні наукові результати, що вирішують конкретні завдання в площині вітчизняної науки.

4. Наукова і практична цінність дисертації

Аналіз змісту роботи свідчить про самостійне, завершене, аргументоване, комплексне дослідження і дозволяє констатувати його високий науково-теоретичний та прикладний рівень. Вдала структурна побудова дисертації доводить науково вивірених та аргументований підхід до вирішення визначених завдань і досягнення мети дослідження. Висунуті й обґрунтовані дисертантом положення та рекомендації мають значну наукову цінність, оскільки в дисертації пропонуються нові шляхи вирішення важливого загальнодержавного завдання, удосконалення адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності в Україні, які реалізуються у сфері дії права та за допомогою права.

Кількість публікацій, обсяг, якість, повнота висвітлення результатів та розкриття змісту дисертації відповідає вимогам МОН України.

У висновках дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове розв'язання наукового завдання щодо адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності в Україні, сформульовані обґрунтовані висновки та пропозиції з його удосконалення та приведення у відповідність до міжнародних стандартів.

Отже, дисертаційна робота «Адміністративно-правове регулювання нотаріальної діяльності в Україні» завершується розгорнутими, науково та

практично цінними висновками, які впливають зі змісту роботи. Дисертаційне дослідження виконано Ковальчуком С.П. самостійно, з використанням останніх досягнень науки адміністративного права.

5. Практичне значення одержаних результатів

Визначення особливостей адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності в Україні має важливе теоретичне та практичне значення. Окремі положення роботи використано у:

науково-дослідній сфері – для подальшого теоретичного розроблення адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності в Україні (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права);

правотворчій сфері – висновки, пропозиції та рекомендації дисертації пропонується використати щодо вдосконалення чинного законодавства у сфері адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності в Україні (акт впровадження);

правозастосовній діяльності – використання одержаних результатів підвищило ефективність адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності (акт впровадження Інституту права та післядипломної освіти Міністерства юстиції України);

навчальному процесі – під час розроблення та викладання навчальних дисциплін «Адміністративне право України» і «Судові та правоохоронні органи України», при підготовці відповідних підручників, навчальних посібників, конспектів лекцій (акт впровадження Інституту).

6. Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Дисертаційне дослідження містить певні неузгодженості, на які слід зосередитись, зокрема:

1) У підрозділі 2.1 здійснюючи дослідження поняття регулювання нотаріальних правовідносин, дисертант, на мою думку не в повній мірі розкрив феномен правовідносин, які належать до фундаментальних категорій науки адміністративного права. У сучасній науковій доктрині існує кілька підходів щодо класифікації адміністративних правовідносин, доцільно було б здійснити класифікацію видів адміністративних правовідносин. Також у визначенні адміністративних правовідносин автору слід було б врахувати й інші характерні ознаки, зокрема, особливості суб'єктів публічної адміністрації, підстави виникнення, змісту, юридичних фактів та видів адміністративно-правових відносин.

2) У підрозділі 2.2 «Форми адміністративної діяльності публічної адміністрації у сфері регулювання нотаріальної діяльності в Україні» розкрито інструменти публічного адміністрування в аналізованій сфері значний обсяг теоретичного матеріалу присвячений спеціальним адміністративним актам в аналізованій сфері. Автор розглядає і значну кількість спеціальних адміністративних актів у сфері регулювання нотаріальної діяльності загалом. Не говориться про те, що цей матеріал взагалі не потрібний, просто його можна було б подати більш лаконічно.

3) Здобувач зазначає, що основною проблемою нормативної бази сфери нотаріату є відсутність єдиного кодифікованого нормативно-правового акту, який би регулював як організаційні основи системи нотаріату, так і процесуальні. Проте не конкретизує механізм вирішення вказаної проблеми. Тому, слід це уточнити.

4) Цікавим є вивчення дисертантом у підрозділі 3.1 роботи зарубіжного досвіду адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності у країнах Польщі, Італії Литві та інших країнах Прибалтики. Здійснивши цікаве дослідження, дисертант чомусь не пропонує, який саме досвід необхідно було б запозичити нашій країні щодо забезпечення захисту прав самих нотаріусів від протиправних посягань.

5) У підрозділі 3.2 «Удосконалення законодавства у сфері адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності в Україні» слід було запропонувати конкретні санкції, щодо відповідальності посадових Міністерства юстиції за порушення Закону України «Про нотаріат».

Проте, вищевказані зауваження вказують про широке та комплексне монографічне дослідження, яке розв'язує значне коло питань сучасної юриспруденції.

7. Висновки

Дисертаційне дослідження Ковальчука Сергія Павловича на тему «Адміністративно-правове регулювання нотаріальної діяльності в Україні» за своєю актуальністю, новизною та обґрунтованістю одержаних результатів відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, що затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567.

Автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображає основні положення і результати дослідження. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до встановлених вимог МОН України.

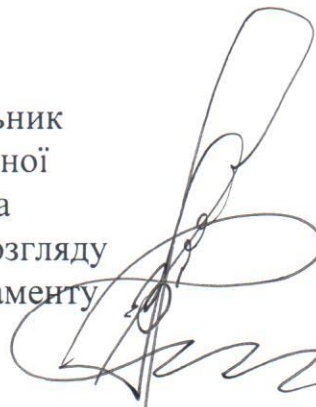
Дисертаційна робота виконана вперше і поглиблює існуючі знання юридичної науки, а саме є суттєвим внеском до теорії адміністративного права і процесу. Дисертація є завершеною, самостійно підготовленою, кваліфікаційною, науковою працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані та практично цінні результати, що вирішують важливе наукове завдання.

Підсумовуючи викладене, варто відзначити, що дисертаційне дослідження на тему «Адміністративно-правове регулювання нотаріальної діяльності в Україні» є самостійним, завершеним, комплексним монографічним дослідженням та має високий науково-теоретичний та прикладний рівень, а його автор – Ковальчук Сергій Павлович заслуговує на

присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент –

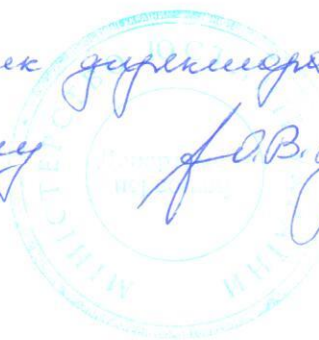
кандидат юридичних наук,
заступник начальника Управління – начальник
відділу розгляду звернень у сферах державної
реєстрації Управління розгляду звернень та
забезпечення діяльності комісії з питань розгляду
скарг у сфері державної реєстрації Департаменту
державної реєстрації та нотаріату
Міністерства юстиції України

В.В. Нікітін

Згідно Нікітін В.В. посвідчує

*Заступник директора Департаменту
державної реєстрації*

А.В. Жулинський